

Tenniön selkosilla riittää melottavaa

Kemijoen suurin sivujoki Tenniöjoki sekä sen sivujoet tarjoavat retkimeloljalle runsaan ja monipuolisen melontareitistön.

Koska suurin osa joista on melontakelpoisia läpi kesän, voi viikon loman viettää melko pienellä alueella – ja silti tutkimatonta vettä jää vielä seuraavaankin kertaan.

Retkien suunnittelua helpottavat Tenniön jokireiteistä vuonna 2006 valmistuneet melontakartat.

Tekstit ja kartta:
JAANA PUKARINEN
Kuvat: TOMMI TENNO

■ TENNIÖJOKI

Leppoisa Tenniöjoki saa alkunsa Venäjän puolelta, virtaa Suomen puolelle Sallan Naruskassa ja yhtyy Kemijokeen Savukosken itäpuolella. Valtakunnan rajalla Tenniöjoki on vielä sangen pieni ja matala joki, mutta kasvaa nopeasti sivujokien voimasta. Melontakautta on koko sulan veden aika,

eikä joen harvojen koskien pitäisi pelottaa aloittelevaakaan retkimeloljää. Leiriytymiseen löytyy hyviä paikkoja koko joen matkalla. Melontavaellusta on myös helppo pidentää lähtemällä liikkeelle sivujoilta, joista retkimelontaan soveltuvat parhaiten Maltiojoki, Aatsinkijoki ja Kuolajoki.

Mutkattomin paikka aloittaa Tenniöjoen melonta on Naruskan silta, jonka kupeessa on tielle näkyvä vesillelaskupaikka. Toinen mahdollisuus on lähteä liikkeelle noin kolme kilometriä ylempää, rajavyöhykkeen alta, jolloin pääs-

tään melomaan kolme helppoa koskea lisää. Neljäskin koski Tenniöjoen Suomen puolelta vielä löytyisi, mutta Viskiskoski sijaitsee jo rajavyöhykkeellä eikä siten ole saavutettavissa kuin erikoisluvalla.

Kolmas mahdollinen lähtöpaikka on Naruskan leirintäalue heti Naruskan sillan yläpuolella joen rannassa. Leirintäalueelta voi ostaa myös kuljetuspalveluja.

Lähes heti Naruskan sillan jäl-

keen Tenniöjokeen yhtyy Naruskajoki, joka on suunnilleen samankokoinen kuin Tenniö mutta huomattavasti koskisempi ja kivisempi ja siten suositeltavissa vain korkealla vedellä melottavaksi. Tenniöjoki säilyttää myös vedenkorkeutensa tasaisempaan kuin Naruskajoki, koska Venäjän puolen suuret järvet toimivat vesivarastoina. Jokien yhtymäkohdassa on hyvää hiekkamaastoa telttailuun

Tenniöjoen kosket eivät ole vaikeita laskea.

Tenniön tammukka – maistuis varmaan sullekin...

TENNIÖJOKI

Reitin pituus: 58 km

Korkeusero: n. 10 m

Lähtöpaikka: Naruskan silta

(Sallasta 31 km Savukosken tietä Kotalan kylään, käännytään Naruskan tielle, jota pitkin ajetaan 15 km)

Lopetuspaikka: Savukoski-Sallatien silta

Palvelut: Majoitusta Naruskalla, Kuoskussa ja Savukoskella. Ruoka-kauppa ja bensa-jakelu Saijassa ja Savukoskella. Huoltamo, ravintola, hotelli ja leirintäalue Savukoskella.

Huolletut taukopaikat: Kota, laavu ja grillikatos.

Merkittävimmät sivujoet: Naruskajoki, Maltiojoki, Kuolajoki ja Pyhäjoki.

KUOLAJOKI

Reitin pituus: 23,5 km

Korkeusero: n. 10 m

Lähtöpaikka: Kotala (Sallasta 29 km Savukosken tietä)

Lopetuspaikka: Saija, uimaranta (Tenniöjoelle 1 km lisää)

Palvelut: Majoitusta Kotalassa ja Raatikassa. Saijassa ruoka-kauppa, bensa-jakelu ja tilaussauna.

Huolletut taukopaikat: Grillikatos Kotalan kylässä (ei joen varressa).

Merkittävin sivujoki: Aatsinkijoki.

Tenniöjoen jokilaaksossa vallitsee varsin erämainen tunnelma.

etelärannalla, jonne pääsee myös autolla.

NARUSKAN SILLALTA Saijan kylään (18 km) Tenniöjoella saa meloskella omista oloissaan, ellei joku paikallinen satu veneellään kalalle. Välillä on vain pari mökkiä, ja jokilaakson tunnelma on varsin erämainen. Rannat kohoilivat hiekkakumpuina ja sekametsäisinä muutamia metrejä joen yläpuolelle. Taukopaikaksi sopii esimerkiksi Pulkkaviitaan talvella 2006 rakennettu laavu, jolta voi patikoida parina päivänä viikossa avoinna olevalle Red Woolpig-farmille syömään unkarilaista Mangalitzavillisiä.

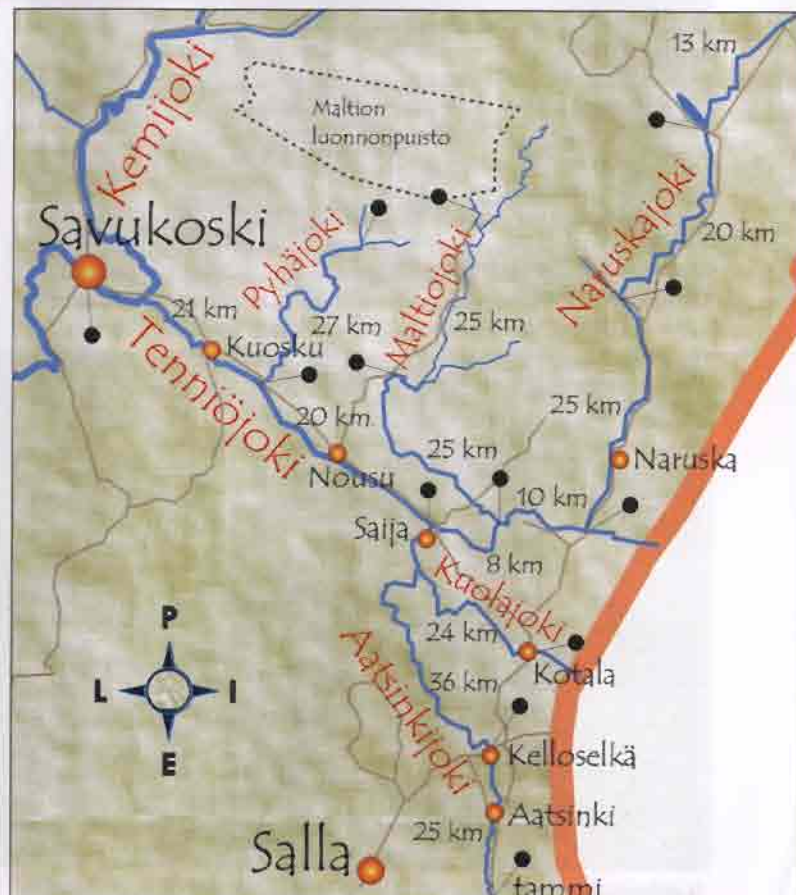
Muita luontevia jalkautumispaikkoja ovat kolme koskea, joiden yläpuolelle on pystytetty rantautumispaikkojen viitat. Kosket ovat helppoja, ja vain Patokoskessa (luokka I) laskureitti hieman pujottelee kesävedellä kivikkojen vuoksi. Kaikkiin kolmeen koskeen on kipattu kiviä entisöintitarkoituksessa ja kalat mielessä, mutta sittemmin koskiin on käyty aukai-

semassa lasku-uomat myös veneille.

Lisävinkki: Tenniöjoelta on helppo meloa Maltiojokea puolisen kilometriä ylävirtaan kapealle ja kiviselle Suukoskelle asti. Samalla saa hyvän kuvan Maltiojoen luonteesta, joka on Tenniötä pienempi ja eräisempi retkimentakohde.

SAIJAN MAASEUTUKYLÄÄ lähestyttäessä Tenniön rannat muuttuvat pääosin niityiksi. Saijan keskusta kyläkauppoineen jää Tenniöjoen eteläpuolelle, mutta kylän kupeeseen pääsee melomalla Kuolajokea ylävirtaan runsaan kilometrin. Rantautua voi uimarannalle. Hikoilemaan pääsee jo puolen kilometrin mutkalla, jos on varannut saunan Kuolajoen törmältä Törmäsen maatilalta.

Saijasta Nousun kylään (10 km) Tenniöjoki ei turhia kiirehdi. Jo Saijaa lähestyttäessä joessa on suvantoja, ja Saijasta alaspäin leppoisaa tahti jatkuu Savukosken kunnanrajalle asti. Joen etelärannalla kohoaa Kolsanharju, joka on

komeimmillaan ennen Nousua mutta saattelee melojaa kaikkiaan lähes parikymmentä kilometriä. Ennen Nousun kylää löytyy joen pohjoisrannalta myös taukokota ja vauhtia antaa pari helppoa koskea. Lammaskosken niityillä laiduntaa tietenkin lampaita, joiden kasvatus on piristynyt Tenniön jokilaaksossa perinnemaisema-projektin ansiosta.

Nousun kylän kohdalle koski on saatu vain muutama vuosi sitten joen entistämisen yhteydessä, sillä vanhojen nousulaisten mukaan paikassa ei ollut koskea ennen uittoa. Kalojen mieliksi virtaan ripotellut kivet eivät ehkä lämmitä melojaa, mutta keskivirrasta löytyy myös hieman syvempi laskureitti.

NOUSUN JA SEURAAVAN maa-seutukylän, Kuoskun, (16 km) välillä on vain yksi konelo, jota ei voi koskeksi kehua. Kypärän voikin jopakata kanoottiin. Pohjoisrannalle siirtynyt Kolsanharju päättyy Pyhäjoen yhtymään mennessä. Pyhäjoki on pieni, lähinnä muovikajakkeille sopiva rymyjoki, jossa on runsaasti koskia ja melontakausi parhaimmillaan alkukesästä ja sateiden jälkeen.

Kuoskun kylässä voi majoittua maatalon pihapiiriin Kelloniemen tilalle ja käydä vaikkapa katsomassa partisaanituhon muistomerkkiä, joka muistuttaa jokivarren asukkaiden karuista kokemuksista viime sodan aikana.

Viimeiset kahdeksan kilometriä Kemijokeen Tenniö virtaa laiskasti rehevien rantojen välissä. Retken voi päättää joko melomalla Kemijokea vastavirtaan puolisen kilometriä Savukoski-Sallatien sillalle tai Kemijokea alavirtaan kuutisen kilometriä Savukoskelle. Vieläkin lisää melontakilometrejä kaipaavan on helppo jatkaa edelleen

vaikkapa Pelkosenniemelle asti (katso Kemijoen esittely edellisestä Meloja-lehdestä 2/06.)

■ KUOLAJOKI

TENNIÖJOEN SIVUJOISTA retkimelontaan sopivat erityisesti Kuolajoki, Aatsinkijoki ja Maltiojoen alaosa, jotka kaikki ovat melontakelpoisia läpi kesän.

Kun historiallisen ajan ihmiset halusivat matkata nykyisen Venäjän maille, Tenniöjoki ei ollut suinkaan se joki, jota pitkin soudettiin ja sauvottiin Saijasta ylöspäin. Tenniöltä veneen keulat käännettiin Kuolajoelle, mikä jo kertookin sen, että Kuolajoelta on turha etsiä kovaa kosken kohinaa edes Venäjän puolelta.

Nykymelaja voi aloittaa retkensä joko rajavyöhykkeen riippusillalta (mikä tietää kyllä polkupyöräkohtia kanoottiin kera) tai Kotalan kylästä kolme kilometriä alemmalla.

KOTALASTA MUKKALAN kylään (9 km) Kuolajoen meno on "leveää ja laiskaa", rannat suota ja maa-seutumaisemaa. Sen sijaan Mukkalasta Saijaan (15 km) Kuolajoki kulkee pääosin metsässä. Vaihtelua tuo Isosaari, joka jakaa joen kahteen kapeaan uomaan, joista kumpikin on melontasyvyinen myös matalalla vedellä.

Isosaaren jälkeen kyytiä kanootille antaa pitkä nivajakso, joka ei ole liian vaativa asianmukaisesti varustautuneelle aloittelijallekaan. Aatsinkijoen yhtymän jälkeen liivutaan vähitellen Saijaan, jossa pari helppoa koskea voi myös halutessaan ohittaa maitse.

■ AATSINKIJOKI

MIKÄLI KUOLAJOKI tuntuu liian lyhyeltä turaukselta, riittää Aatsinkijokea pidempään (55 km). Aat-

sinkijoen etu on myös se, että korkeuseron vähyden ansiosta retken voi aloittaa lähes latvoilta asti. Näin päästään melomaan todella pientä ja kapeaa jokea, joka sijaitsee hienoissa maisemissa vaa-rojen keskellä. Hienoisena haittana on tyypillinen pieneen joen ongelma, eli uomaan voi kaatua uusia puita, vaikka edelliset olisikin raivattu vasta pois. Aatsinkijokeen kaatuneita puita on siivottu viimeksi kesällä 2005.

Aatsinkijoen retken voi aloittaa jo tammelta, viitisen kilometriä Latvajärveltä alaspäin, kun tie tulee joen lähelle. Joki on täällä todella kapea, matala, kirkasvetinen

ja hiekkapohjainen.

Toinen mahdollisuus on lähteä liikkeelle Koutalammen kohdalta, Aatsinkijoen sillalta, jota pitkin kulkee myös UKK-reitti, joskin yhteyts sillalle on heikko. Melojan-kin kannattaa hyödyntää sadan metrin päässä joesta oleva uusi laavu.

MONEN MIELESTÄ Aatsinkijoen kaunein osuus päättyy Aatsinginkylään (tammelta 15 km). Aatsinkijoen alaosa (40 km) ei kuitenkaan kannata jättää kulkematta, sillä oman tunnelmansa tarjoaa matkata koko joki Saijan kylään asti halki suurten soidensuojelu-

Laulujoutsenia, poroja, hirviä – jopa saukkoja voi nähdä Aatsingilla.

Kuolajoki kulkee Mukkalasta Saijaan pääosin metsässä.

Aatsinkijoen kaunein osuus päättyy monien mielestä Aatsingin kylään.

alueiden kaukana teistä ja asutuksesta. Mieleen painuvat aapasuot, paikoin runsaana joen pohjaa peittävät vesikasvit sekä jokivarren keltainen nauha rentukka-aihana.

Aatsinkijoella voi nähdä porojen, hirvien ja vesilintujen lisäksi myös saukkoja. Joen ainoa koskijakso pari kilometriä ennen Kuolajokeen liittymistä on helppo ja lyhyt, mutta voi tuki yllättää melojan rauhallisen taipaaleen jälkeen. Retkeilijän kannattaa myös muistaa, että suurten soiden keskellä ei ehkä löydy leiriytymispaikkaa heti ensimmäisestä niemestä.

MALTIOJOKI

MALTIOJOESTA ON ERÄS savukoskelainen osuvasti todennut: "Joko se joki on liian matala tai liian syvä." Maltiojoessa onkin kaksi hyvin erilaista osuutta. Joen yläosa on koskinen, alaosa taas virtaa hitaasti soiden keskellä. Maltiojoen kivet ovat sikäli aitoja, että toisin kuin alueen monet muut joet, Maltiota ei ole uiton takia aikanaan perattu eikä sitä ole siten myöskään tarvinnut entistää viime vuosien buumissa. Kivisten koskiensa takia Maltiojoen yläosaan on joka tapauksessa järke-

vää lähteä vain korkean veden aikaan muovikalustolla.

Sen sijaan Illisniemestä Tenniöjokeen (24 km) Maltiojoki on pääosin syvä ja kulkukelpoinen läpi kesän myös retkikalustolla. Reitin harvoista koskista kannattaa huomioida Pitkähoski (luokka I), joka on edessä pian Illisniemen jälkeen. Koska koski on pitkä (n. 1,5 km) ja putouskorkeuttakin kertyy viitosen metriä, tuottaa koski säännöllisesti yllätyksiä kokemattomalle, joskin niistä on selvitty tähän asti saappaiden tyhjentämisellä. Sukat voi kuivattaa vaikkapa erämaatunnelmissa Maltiojoen eräkämpällä, joka pitää varata etukäteen. Kämpä tulee muutenkin samaan väliin, sillä Maltion suomutkissa voi helposti kuvitella meloneensa "tästä juuri äsken" mutta päinvastaiseen suuntaan.

Retken voi päättää joko Aukiaselän sillalle kolmisen kilometriä ennen Tenniöjokea tai jatkaa Saijaan asti, jonne matkaa kertyy Aukiaselästä 11 kilometriä.

Artikkelissa on käytetty Jaana Pukarisen ja Tommi Tennon keräämiä kartoitustietoja. Artikkelin kirjoittaja esittää kiitoksensa Tommi Tennolle sekä Sallan kunnan kyläprojektille.

AATSINKIJOKI

Reitin pituus: 60 km

Korkeusero: n. 10 m

Lähtöpaikka: Tammi viitosen kilometriä Latvajärveltä alaspäin (Sallasta n. 16 km Savukosken tietä Kelloselkään, käännytään Aatsingin kylään menevälle tielle etelään, Aatsingista ajetaan edelleen etelään)

Lopetuspaikka: Saija, uimaranta (Tenniöjoelle 1 km lisää)

Palvelut: Saijassa ruokakauppa, bensanjakelu ja tilausauna.

Huolletut taukopaikat: Laavu ja grillikatot.

MALTIOJOKI

Reitin pituus: 21 km

Korkeusero: n. 10 m

Lähtöpaikka: Illisniemi (Savukoskelta Sallan tietä Nousun kylään, käännytään pohjoiseen metsäautotielle, jota ajetaan Maltiojoen varteen)

Lopetuspaikka: Aukiaselän silta

Palvelut: Majoitusta Maltiojoen eräkämpällä.

Huolletut taukopaikat: -

(Maltiojoen yläosa: Sekinhaara – Illisniemi 26 km, korkeuseroa n. 55 m)

MELONTAKARTAT

Savukosken kunnasta on saatavissa Tenniöjoen melontakarttaa (1:50 000), jossa näkyvät Tenniöjoki, Kuolajoki, Aatsinkijoen alaosa, Maltiojoen alaosa sekä Pyhäjoen alaosa. Lisäksi Savukosken kunnasta on saatavissa melontakartat (1:50 000) Maltiojoen yläosasta ja Pyhäjoesta.

Aatsinkijoen kapeilla latvoilla kannattaa varautua raivaustöihin.

Koutalampi on takana, aletaan lähestyä Aatsinginjärveä.